

cognoscit, sed hæc propter mentis tedium digna invectione non corripit.

Ervere quasi dammula de manu, & quasi avis de laqueo. Quantum avis de laqueo, vel dammula de manu captantis, querit evadere: tantum nitere, ut auditore tuo salubriter instituto, ipse à sponione vitæ ejus liber reddaris. Vel certe quia dammula mundum natura est animal, velox cursu, visûque acerrimum. Unde & Græcè *ὄρνις ἰσχυρὴ*, id est, à videndo, dorcas nuncupatur. Avis autem volando alta petere consuevit. Cùm in docendis occuparis subditis, mundus à peccatis omnibus, & strenuus in operibus bonis, perspicax in deprehendis malorum insidiis, & virtutum penitus fultus esse fatage: quatenus expleto prædicandi negotio, & ad supetna transvolare, & cœlestis vitæ pascua meritis intrare.

Vade ad formicam ò piger, & considera vias ejus: & discite sapientiam. Hinc vacantem hortatur quemque, ut si ad alios erudiendos non sufficit, saltem suimet curam agere non negligat. Et si sapientiam docendi nequit ab homine discere: vel operandi sapientiam discat à formica. Formica dicitur strenuus quisque & providus operarius, qui in præfenti vita velut in æstate, fructus justitiæ quos in æternum recipiat sibi recondit.

Qua cum non habeat ducem, nec præceptorem, nec principem, parat astate cibum sibi, & congregat messe quod comedat. Si tantillum animal, principe carens, & rationis expertus, natura duce sibi providet in posterum: multo magis tu ad imaginem Dei conditus, ad videndam ejus gloriam vocatus, doctorum magisterio adjutus, ipsum conditorem habens ducem, debes in præfenti bonorum operum fructus congregare, quibus in æternum vivas in futuro. Hæc enim vita in eo messi comparatur & æstati: quod nunc inter ardores tentationum tempus est colligendi futurorum merita præmiorum. At dies judicii hyemis similitur rigoribus, quia tunc nimirum nulla relinquatur facultas pro vita laborandi, sed tantum cogitur quisque de horreo præfæ actionis, quod recondidit, proferre. Unde & Dominus præcipit dicens: *Orate autem ut non fiat fuga vestra in hyeme, vel sabbato.* Hyeme enim facultas, sabbato licentia, juxta legem, deest fructus vitæ colligendi, ac penuriam suæ giendi perpetuam.

Usquequo piger dormis? quando confurges à somno tuo? paululum dormies, paululum dormitabis, paululum conferes manus ut dormias. Usquequo, inquit, dormis in vitiis: quando potes resurgere ad bene operandum, qui noxio torpore depressus semper dicis, paululum adhuc jacebo, & sic postea penitendo resurgam. Fit namque ut te semper differente opus bonum, repente judex qui mala tua facta puniat adfit. Hoc est enim quod sequitur.

Et veniet tibi quasi viator egestas, & pauperies quasi vir armatus. Egestas namque & pauperies pœna est ultima, in qua damnati nil divitiarum merentur: quæ quasi viator veniet, quia improvisa & subitanea: quasi vir armatus, quia devine perpetuo non potest. Patet juxta literam, quia pigritia nutrit egestatis & penuriam.

Si vero impiger fueris, venit ut fons messis tua. Fructus terreni quos metimus, non fonti comparantur sed cisterna, quia ad tempus pascunt colligentem, & in tempore deficiunt. At qui impiger fuerit pro cœlestibus laborare divitiis: hujus messis ut fons adveniet, quia mercedem laborum indeficientem percipiet.

Et egestas longè fugiet à te. Quia satiabor, inquit Psalmita, dum manifestabitur gloria tua.

Homo apostata vir inutilis: gradietur ore perverso, annuit oculis, terit pede, digito loquitur, pravo corde machinatur malum, & omni tempore jurgia seminatur. Huic exemplum veniet perditio sua, & subito conteretur, nec habebit subitò medicinam. Dixerat de hæresibus & aliis vitiis generibus, instituerat præceptorem, excitaverat pigrum, at nunc redarguit & schismaticum. Ubi notandum, quia quem seminantem jurgia dicere voluit, prius apostatam nominavit: quia nisi more superbiens angeli à conspectu conditoris prius intus averse mentis caderet, foras postmodum ulque ad seminanda jurgia non veniret. Qui rectè dicitur quod annuit oculis, terit pede, digito loquitur. Interior namque est custodia quæ ordinata servat exterius membra. Quia ergo statum mentis perdidit, foras in inconstantiam motionis fluit: atque exteriori mobilitate indicat,

quod nulla radice interius subsistat.

Sex sunt quæ odit Dominus, & septimum detestatur anima ejus. Eundem quem supra plenius quam sit Deo odibilis discordiam seminando insinuat. Quod autem animam habere Deum dicit: humano more facit, ut eum plena intentione, & non leviter tales odisse significet. Tale est in Isaiâ: *Calendas vestras & solennitates vestras odivit anima mea.*

Oculos sublimes, linguam mendacem, manus effundentes innoxium sanguinem, cor machinans cogitationes pessimas, pedes veloces ad currendum in malum, proferentem mendaciam, testem fallacem, & eum qui seminat inter fratres discordias. Enumerat sex capitalia crimina: quæ tamen comparatione discordiam seminantis quasi minora deponit: quia nimirum majus est facinus illud quo unitas & fraternitas, quæ per Spiritum sancti gratiam est connexa, dissipatur. Potest enim quilibet oculos jactanter extollere, lingua mentiri, homicidio pollui, mala proximo machinari, aliis sceleribus membra subdere, fallum contra quempiam testimonium proferre: quod non idem esse putandum est quod supra linguam mendacem nominat. Potest enim mendacium, sed non contra proximum dici. Nam & beatus Augustinus odo esse genera mendacii in libro quem de mendacio composuit docet. Potest, inquam, perditus quisque hujusmodi mala, vel sibi metipsum vel aliis inferre, pace servata Ecclesiâ. At Donatus & Arius eorumque sequaces gravius est quod fecerunt: qui concordiam fraternæ unitatis, discordias seminando, sciderunt.

Conserva fili mi præcepta patris tui, & ne dimittas legem matris tuæ. Nunc sub adulteræ mulieris specie prohibet ab auditione hæresicos.

Liga ea in corde tuo jugiter, & circumda gutturi tuo. Et in cogitatione præcepta Dei fixa retine, & loquelam tuam horum undique dulcedine, ne fortè lingua labaris, communito.

Cum ambulaveris gradiantur tecum, cum dormieris custodiant te, & evigilans loquere cum eis. Quia mandatum lucerna est, & lex lux, & via vitæ increpatio discipline, ut custodiant te à muliere mala, & à blanda lingua extranea. Non concupiscat pulchritudinem ejus cor tuum. Tanta sit tibi meditatio divinæ legis, ut cùm vigilans aliquid operaris: hanc sedula mente recolas: cùm dormire velis, in hujus memoria quiescas: cùm evigilaveris, hanc primò ad mentem revoces. Sic etenim fiet ut nec vigilans offendas, nec à timore nocturno ledaris. Aliter: Cùm ambulaveris in profectu justitiæ: gradiantur tecum mandata Dei ut te infrauant. Cùm dormieris in morte: custodiant animam tuam ne rapiat hostis. Cùm evigilaveris in resurrectione: loquere cum eis expectando præmia quæ tibi, si ea servaveris, promissa erant.

Ne capiaris nutibus illius. Patet de adultera. Sed & hæretici si bene vivere, & aptè se agere videntur: vide ne seducaris eorum doctrinis.

Precium enim scorti vix unius panis est. Mulier autem viri pretiosam animam capit. Recordare quia brevis voluptas est fornicationis, & perpetua pœna fornicatoris. Sicut enim unus panis diurnam solum effugit esuriam, & nihilominus postmodum esurit, qui comesto pane satur abscesserat: sic qui intrat ad scortum, ad horam quidem evaporat libidinem, sed post paululum ardentior redit.

Nunquid abscondere potest homo ignem in sinu suo, ut vestimenta illius non ardeant: aut ambulare super prunas ut non plante comburantur ejus? Sic qui ingreditur ad mulierem proximi sui, non erit mundus cum tetigerit eam. Soli ei conceditur hæreticorum libros legere, qui adeo solidatus est in fide Catholica, ut verborum dulcedine, vel astutia nequeat ab ea segregari.

Non grandis est culpa cùm quis furatus fuerit: furatur enim ut esurientem impleat animam: deprehensus quoque reddet septuplum, & omnem substantiam domus sue tradet, & liberabit se. Qui autem adulter est, propter cordis inopiam, perdet animam suam. Turpitudinem & ignominiam congregat sibi, & opprobrium illius non delebitur. Furtum non ex sua æstimatione, sed ex comparatione peccati majoris, id est, adulterii, non grandis esse culpæ perhibetur: sicut Jerulem gravius peccanti dicitur: Justificata est Sodoma ex te, non quia Sodoma nulla, vel pauca, sed quia Jerulem plura peccavit.

Quia scelus & furor viri non parcat in die vindictæ: nec acquiescet ejusquam precibus: nec suscipiet pro redemptione dona plurima. Et de Domino intelligendum: quia qui nunc parcat reprobis, non parcat in die mortis: nec acquiescet precibus serò clamantium ad se: nec dona quorum non est ibi tempus, vel facultas, suscipiet. Zelatur enim si quis sponsam suam, id est, Ecclesiam sive animam quamque fidelem, corrumpere præsumit.

Caput VII.

FILI mi custodi sermones meos, & præcepta meæ recordare tibi. Fili honora Dominum & valebis: præter eum vero ne timeris alienum. Serva mandata mea, & ab aliena hæc sermo eadem quæ superior sub meretricis persona plenius explicat.

Et legem meam quasi pupillam oculi tui. Tam sollicitè serva quæ docco, quasi nil rectè sine his aspicere vales.

Liga eam in digitis tuis, scribe illam in tabulis cordis tui. In digitis, in actibus dicit: in tabulis cordis, in latitudine cogitationis. Denique & alia translatio sic dicit: Describe eam in latitudine cordis tui.

Dic sapientie, soror mea es: & prudentiam voca amicum tuam, ut custodiat te à muliere extranea, & ab aliena quæ verba sua dulcia facit. Sapientiam Ecclesiasticam doctrinam, sororia tibi dilectione conjunge, ut hæc te à pollutione servet hæretica: quæ à castitate Ecclesiæ probatur extranea.

De fenestra enim domus mea per cancellos prospexi, & vides parvulos. Aptè autem Salomon de fenestra domus suæ per cancellos prospexisse dicit, ut parvulorum gesta didicisset. Qui enim de fenestra per cancellos prospicit, ipse quidem ea quæ foris aguntur plenè considerare sufficit, nec tamen ipsum qui foris infra degunt aspiciunt. Namque hoc est quod Apostolus ait: Spirituales enim judicat omnia: ipse autem à merito judicatur. De fenestra enim domus meæ per cancellos prospexi, & video parvulos. Patet juxta literam: quia sapientium aspectus magistrorum, & infirmorum actus sedulo specularum, & fortium. Aterna Dei sapientia de cælo prospexit, & videt omnes filios hominum.

Considero vecordem juvenem qui transiit per plateas juxta angulum. Juvenem vocat adulterum, non propter virtutem, sed propter instabilitatem. Qui transit in platea: quia deseruit angulum quem quæ ducit ad vitam. Juxta angulum, quia defecit à rectitudine.

Et prope viam domus illius graditur. Quia à via veritatis declinavit, meritò via domus meretricis vel hæretici appropriat, quæ rectè juxta quod exposuimus, & in platea, & juxta angulum posita est.

In obscuro advesperascente die, in noctis tenebris & caliginibus. Quia jam talis per cæcitatem cordis ad tenebras festinat peccati & damnationis.

Et ecce mulier occurrit illi ornata meretricio: præparata ad capiendas animas. Patet hæc cuncta juxta literam de meretricis operibus. Verum doctrina hæreticorum quemcumque incautum reperit & vecordem, hunc decipere tentat: ipsa etenim ornata apparer meretricio, quia immun-da præfulget eloquentia. Præparata est ad capiendas animas: quia quoscumque sibi sociare potest, & spiritali morte perimit.

Garrula & vaga, quietis impatiens. Quietem Ecclesiæ turbare desiderans.

Nec valens in domo consistere pedibus suis. Nulla est hæretis quæ primis sit contenta discipulis: hi sunt enim domus ejus, sed semper novos quos decipiat querit.

Nunc foris, nunc in plateis, nunc juxta angulos insidians. Foris, cùm paganos rapit: in plateis, cùm voluptuosos: juxta angulos, cùm alios hæreticos.

Apprehensumque desolatur juvenem. Verborum fallentium blandimentis tentat instabilem.

Et procaci vultu blanditur dicens: visittimas pro salute devovi: hodie reddidi vota mea. Idcirco egressa sum in occursum tuum desiderans te videre, & reperi. Juxta literam patet intellectus quia meretrix convivium se permagnificum præparat fatetur: at hæretici in tuncis quæ agunt, victimam se salutis Deo immolare, vel autumant, vel autumate gestiunt. Nam & Dominus ad discipulos: Sed venit,

inquit, hora, ut omnis qui interficit vos, arbitretur se obsequium præstare Deo.

Intexui funibus lectum meum, stravi tapetibus pictis ex Ægypto. Solent lecti qui ex funibus, vel juxta aliam translationem, intexuntur, molliores fieri quàm qui ex ligno, vel corio, vel qualibet alia materia substruuntur. In lecto ergo funibus intexto, meretrix molliorem quietem designat. In tapetibus verò pictis ex Ægypto, etiam oculorum tentat illecebras: quibus nefando aspectu irretitis, facilis ad seducenda mentis arcana penetret. Quia verò nomine funium aliquando solent divina præcepta figurari, quæ à nostris nos voluptatibus coerendo religant: promittunt se hæretici contextu verborum cœlestium salubre suis auditoribus quasi stratum parare, in quo à vitiis tumultibus libero corde quiescant: sed veraciter illis funibus peccatorum construunt locum perditionis, ubi perpetuo pedes manique alligati damnantur. De quo Dominus in Apocalypsi: Et dedi, inquit, illi tempus ut penitentiam ageret, & non vult penitere à fornicatione sua: ecce mitto eam in lectum, & qui mœchantur cum ea in tribulationem maximam. In tapetibus verò pictis ex Ægypto, ornatus eloquentiæ, & dialecticæ artis versutia, quæ ab ethnicis originem sumpsit, intelligitur: per quam mens hæretica sensum doctrinæ pestilentis quali meretrix thorum facinoris se texuisse gloriatur.

Aspersi cubile meum myrrha, aloë, cinnamomo. Promittunt se tales odorem cœlestium habere virtutum: quibus sua suorumque corda velut funibus cubilia venusta conscrent, sanctificent, perficiant, ac dicere possent cum Apostolo: Quia Christi bonus odor sumus Deo.

Veni, inebriemur uberibus, & fruamur cupiris amplexibus, donec illesceat dies. Doctrinæ sanctæ poculis se invicem satiantes jactant hæretici, & virtutum gratia conjungendos: donec eorum gesta lux sequatur æterna.

Non est enim vir in domo sua: abiit via longissima. Non est, inquit, Christus corporaliter in Ecclesiâ: surgens enim à mortuis ascendit in cœlum, nobisque ministerium gubernandæ Ecclesiæ, suam videlicet domum reliquit.

Sacculum pecunie tulit secum. Gloriam resurrectionis & immortalitatis Deus secum deculit, quo illius patriæ civis lætificaret ac ditaret.

In die plenæ lune reversurus est in domum suam: irretivit enim multis sermonibus, & blanditiis laborum protraxit illum. In tempore enim quo electorum suorum Ecclesiâ numerum compleverit, revertetur ad judicium.

Stanim eam sequitur quasi bos ductus ad viciniam, & quasi agnus lasciviosus & ignorans quod ad vincula stultus trahatur: donec transfingat sagitta securus ejus: velut si avis festinet ad laqueum, & nescit quod de periculo anima illius agitur. Nunc ergo fili audi me & attende verba oris mei, ne abstrahatur in viis illius mens tua: neque decipiaris semitis ejus. Multos enim vulneratos deiecit. Id est, quasi stultus nesciens ipse ductus ad interitum.

Et fortissimi quique interfecit sunt ab ea. Ut ipse Salomon sapientissimus virorum, ut David fortissimus, ut David manufactissimus à muliebri decipula, ut Origenes ab hæretica, quem post Apostolos Ecclesiæ magistrum fuisse quamdiu rectè sapuit qui negaverit errat.

Via inferi domus ejus, penetrantes interiora mortis. Sed de Ecclesiâ Dominus ait: Quia portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Interiora autem mortis, accerrima gehennæ tormenta, quasi arctiora & obscuriora dicit, quibus hæreticos & fornicarios constat esse mergendos, sicut de sanctis pro Domino in hac vita patientibus adversa dicitur: Quia misit eos custos in interiorum carcerem: atrociorum videlicet, & fœdiorum & obscuriorum.

Caput VIII.

NUNQUID non sapientia clamitat: & prudentia dat vocem suam? Nunquid non Dominus palam locutus est mundo, & in occulto locutus est nihil? Quid ergo ejus neglecto Evangelio, ad hæresim potius vel lasciviam quæ in angulo susurrant audiendum, miser consiliunt?

In summis excelsisque verticibus super viam in mediis semitis stans, juxta portas civitatis. In monte discipulos simul & turbas docuit: sed & per vias sæpe his qui conveniebant prædicabat, & eos qui cura indigebant, sanabat. In ipsa etiam porta civitatis Naim mortuum resuscitans: